Region Halland

Stödmaterial för samverkan inom uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård mellan kommuner och Region Halland

Hitta i dokumentet

Syfte
Bakgrund
Målgrupper
Berättigade grupp N1
Berättigade grupp N2
Berättigade grupp N3
Berättigade grupp N4
Berättigade personer utan kommunkontakt
Behovet av omvårdnad
Munhälsobedömning och erbjudande om munhälsobedömningUppföljning
Munvårdsutbildning
Nödvändig tandvård
Webbutbildning till utförare
Intyg om N-tandvård, arbetsgång
Avvikelser
Kontaktperson Region Halland
Länkar

Syfte

Stödmaterialet ska utgöra en praktisk hjälp för kommunens personal gällande tandvårdsstödet uppsökande verksamhet, munhälsobedömning och nödvändig tandvård för vissa äldre och funktionshindrade. De riktar sig till medicinskt ansvarig sjuksköterska, biståndshandläggare, LSS-handläggare, enhetschefer, sjuksköterskor och övriga utfärdare av intyg för nödvändig tandvård, samt vård- och omsorgspersonal inom kommunerna i Hallands län.

Giltighet

Dokumentet är giltigt tillsvidare

Bakgrund

Grunden för detta stödmaterial utgörs av Tandvårdslag (1985:125) och Tandvårdsförordning (1998:1338) och den ska stödja det praktiska arbetet.

Uppsökande verksamhet omfattar personer med ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och personer som omfattas av Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Målet för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård är att den berättigade ska få minimerat besvär från tänder och munslemhinna, bibehålla relevant tuggförmåga och utseende. Munhälsotillståndet ska inte försämra allmäntillståndet och inte ge upphov till utökat omvårdnadsbehov.

Regionens tandvårdsstöd omfattar personer som är folkbokförda i Hallands län.

Målgrupper

Bestämmelser om uppsökande verksamhet finns i 8a § Tandvårdslag (1985:125).

Region Halland

För att få intyg om N-tandvård ska den enskilde ha ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser eller omfattas av Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), och samtidigt ha en beviljad insats.

Intyg kan utfärdas från och med det år personen inte längre omfattas av den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården.

I vissa fall måste man tillämpa en samlad bedömning gällande omvårdnadsbehovet, se rubrik ”Behovet av omvårdnad”.

Berättigade grupp N1

Personer som bor på särskilt boende, (personer som kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar för enligt 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslag (2017:30)) och som har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser.

Omfattning/avgränsning:
De allra flesta som bor på särskilt boende omfattas, men på särskilda boenden kan det även finnas enstaka personer som inte har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser (exempelvis parboende och trygghetsboende). Dessa personer omfattas inte.

Vem ansvarar för utfärdande av intyg om N-tandvård?

- kommunens utsedda utfärdare

Berättigade grupp N2

Personer i eget boende som får omfattande och varaktig hemsjukvård. Stödinsatser från anhörig/närstående ska räknas med i bedömningen. Personer med kommunalt hemvårdsbidrag bedöms som personerna ovan. De personer som är berättigade utifrån sina behov men som tackar nej till insats då de saknar sjukdomsinsikt har också rätt till intyg om N-tandvård.

Omfattning/avgränsning:
Personer som får omfattande medicinsk behandling och har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser. Med omfattande insatser menas personlig omvårdnad under stor del av dygnet, det vill säga minst 3 ggr/dygn samt tillsyn nattetid, larm eller motsvarande. Detta gäller oavsett vem som utför omvårdnaden.
Personer som endast får enklare medicinsk behandling, exempelvis omläggning av bensår eller hjälp med ögondroppar omfattas inte.

Vem ansvarar för utfärdande av intyg om N-tandvård?

- kommunens utsedda utfärdare
- regionkontorets tandvårdsenhet kan utfärda intyg om N-tandvård till personer som inte har någon kontakt med kommunen.

Berättigade grupp N3

Personer som omfattas av lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktions-hindrade (LSS) och samtidigt har en beviljad insats. Boendeformen är inte avgörande. Personen har endast rätt till intyg om N-tandvård om en beviljad insats finns.

Omfattning/avgränsning:
Personer som har en funktionsnedsättning och omfattas av LSS, lagen om stöd och service

till vissa funktionshindrade, och har ett beslut om insatser. Även personer som omfattas av LSS och har rätt till insatser men får stöd och hjälp av anhörig i den dagliga livsföringen omfattas.

Vem ansvarar för utfärdande av intyg om N-tandvård?

- kommunen utsedda utfärdare.

Berättigade grupp N4

Berättigade grupp 4
Personer som bor i egen bostad och har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser. Personer som får omvårdnad via kommunens hemtjänst och/eller närstående.

Vem ansvarar för utfärdande av intyg om N-tandvård?

- kommunens utsedda utfärdare
- regionkontorets tandvårdsenhet kan utfärda intyg om N-tandvård till personer som inte har någon kontakt med kommunen.

Berättigade personer utan kommunkontakt

För grupperna N2 och N4 a och b kan kommunen om de får kännedom om en person som kan vara berättigad till intyg om N-tandvård, men som inte har en kontakt med kommunen, hänvisa personen till Regionkontorets tandvårdsenhet.

För att bedöma varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser krävs intyg från läkare. Utfärdande av läkarintyg för intyg om rätt till N-tandvård (uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård) vid vård av närstående

Behovet av omvårdnad

Det är inte boendeform, munhälsa, allmänhälsa, medicinering eller ekonomi som är avgörande för om en person omfattas av uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård utan endast det individuella behovet av omvårdnad.

Omvårdnad innebär i detta sammanhang att personal inom hemtjänst, sjukvård eller närstående, rent praktiskt ger vård eller omsorg till någon annan person.
Det är den samlade bedömningen av omvårdnadsbehovet som avgör om en person är berättigad. Det innebär exempelvis att en person kan få hjälp både av närstående och av hemtjänstpersonal.

Med personlig omvårdnad menas insatser som är direkt riktade till personen för att tillgodose dennes grundläggande behov. Det kan exempelvis vara hjälp med personlig hygien, på- och avklädning, toalettbesök, hjälp vid måltider och hjälp vid förflyttning. Vid bedömning av de sammanlagda insatserna måste hänsyn tas till den enskilde personens situation och hjälpbehov.

Med omfattande, menas personlig omvårdnad under större delen av dygnet, det vill säga minst tre gånger/dygn samt tillsyn under natten. Tillsyn under natten kan likställas med trygghetslarm.

Det kan finnas personer som uppfyller kraven avseende omvårdnadsbehov, men avböjt nattillsyn. Även dessa personer har rätt till intyg om N-tandvård.

Med varaktigt menas ett behov som förväntas kvarstå minst ett år.

Munhälsobedömning och erbjudande om munhälsobedömning

Alla som är berättigade och som tackat ja ska erbjudas en avgiftsfri munhälsobedömning en gång per år.
Det är en förenklad kontroll av munhåla, tänder och tandersättningar som utförs av legitimerad tandhygienist eller legitimerad tandläkare i personen bostad.

Den berättigade kan inte välja vem som utför munhälsobedömningen.

Kommunens utsedda utfärdare ska erbjuda munhälsobedömning vid intygsansökan. I vissa fall kan erbjudandet till den berättigade ske via anhörig, god man eller kontaktperson som accepterar eller avböjer erbjudandet för den berättigade.

Om den berättigade tackat ja till en munhälsobedömning tar leverantören kontakt enligt de uppgifter som angivits i intygsansökan för att samordna och planera munhälsobedömning med personal. De kontaktuppgifter som ska lämnas är främst till boende/hemtjänst eller alternativt annan person som hjälper till med den personliga omvårdnaden.

Vård- och omsorgspersonal som hjälper till med den personliga omvårdnaden ska delta vid munhälsobedömningen och ta del av information och individuell instruktion.
Efter munhälsobedömning skrivs ett munvårdskort. Det är ett samverkans- och kommunikationsdokument mellan tandvårdspersonal och vård- och omsorgspersonal. Utifrån instruktioner på munvårdskortet ska de berättigade få hjälp med den dagliga munvården.

Vård- och omsorgspersonal ska informera tandvårdspersonalen om exempelvis tuggförmåga, smärta, infektioner och medicinering.
När ansvarig sjuksköterska upprättar den individuella vårdplanen bör även munvård och resultat av munhälsobedömningen ingå.

Om personen bedöms vara i behov av nödvändig tandvård lämnas ordination om detta till sjuksköterska.

Munvårdsutbildning

I den uppsökande verksamheten ingår utbildning i munhälsa och munvård till vård- och omsorgspersonal. Tandvårdsföretaget som har avtal med Region Halland ansvarar för utbildningen. Utbildningen är avgiftsfri för kommunen.

Munvårdsutbildningen ska innehålla både teoretisk och praktisk information om munvård som en del i omvårdnaden. En utbildning på plats (ej webbaserad) är att föredra då den kan innehålla praktiska moment och anpassas bättre efter verksamhetens behov.

Leverantören kontaktar områdeschefer/enhetschefer/arbetsledare för att komma överens om hur och när utbildningen ska genomföras. Utbildning bör ske årligen, men minst vartannat år. Utbildningstillfällena ska planeras i samverkan med ansvarig för vård- och omsorgspersonalen och anpassas efter det behov personalen har.
Kommunen kan också kontakta leverantören för att överenskomma om utbildning via bokningssida: Munvårdsutbildning – Oral Care

Munvården ska vara en självklar del av den berättigades helhetsvård.
Genom regelbunden utbildning ges förutsättning för ett gott omhändertagande av daglig munvård.

Annan webbaserad grundutbildning som till exempel Grundläggande utbildning om munhälsa och munvård - Socialstyrelsen utbildning kan vara en bra introduktion till munvård för exempelvis nyanställda medarbetare eller vikarier.

Munvårdsutbildningarna syftar till att personalen ska ha kompetens att
• sköta den dagliga vården av mun och tänder, inklusive broar, proteser och implantat
• tolka signaler och symptom som uttrycker behov av odontologiska vårdinsatser
• förstå behandlingsråd från tandvårdspersonal, bland annat genom munvårdskortets uppgifter.

Kommunen är ansvarig för att berörd vård- och omsorgspersonal genomgår munvårdsutbildningar.

Nödvändig tandvård

Bedömning av tandvårdsinsatser ska göras med hänsyn till personen allmäntillstånd. Nödvändig tandvård ges för att förbättra förmågan att äta, tala och för att personen inte ha ont. Om personens allmäntillstånd inte tillåter mer omfattande behandling ska fokus riktas mot att motverka besvär, lidande och sjukdom i munnen.

För den nödvändiga tandvården kan den berättigade själv välja tandläkare/tandhygienist. Om den berättigade inte har någon tandläkare/ tandhygienist kan kontakt tas med en klinik i närheten. Om sådan inte finns är det den leverantör som har avtal om uppsökande verksamhet som ska erbjuda nödvändig tandvård. Tandvård som ges på tandvårdsklinik är alltid förstahandsvalet då en klinik kan erbjuda ett fullständigt utbud av tandvårdsbehandling. Berörd personal ska hjälpa till att boka tider och se till att den berättigade kommer till tandläkare/tandhygienist.

Mobil tandvård är ett komplement till behandling på en tandläkarmottagning. Med mobil nödvändig tandvård avses det som Socialstyrelsen benämner som tandvård i boendemiljö. Syftet är att kunna ge ett enklare utbud av munhälsovård och tandvård då den enskilde patientens allmänhälsa avsevärt försvårar eller gör det omöjligt att ta sig till tandläkarmottagning.

Vuxna, som har förlorat eller riskerar att förlora kontakten med tandvården och som är i behov av särskilt stöd, bör i första hand undersökas och behandlas på en tandvårdsmottagning. Generellt bedöms tandvård utförd på klinik ge bättre förutsättningar för god kvalitet, än tandvård utförd med mobil utrustning i patientens bostad. (Socialstyrelsen,

Region Halland

Nationella Riktlinjer 2022)

Vid akuta besvär kontaktas den ordinarie tandläkaren.

Munhälsobedömning är inte en förutsättning för att få nödvändig tandvård. Personer som är berättigade till intyg om N-tandvård har rätt till nödvändig tandvård oavsett om personen tackat ja eller nej till munhälsobedömning.

Vid besök hos tandläkare/tandhygienist
Vid besök på tandläkarmottagning ska munvårdskort, aktuell medicinlista, N-tandvårdskort, samt högkostnadskort eller frikort visas upp.
Den berättigade betalar samma avgifter som gäller för öppen hälso- och sjukvård. Dessa avgifter får räknas in i sjukvårdens högkostnadsskydd.
Från och med dagen den berättigade fyller 85 år är besöken avgiftsfria

Webbutbildning till utfärdare

Region Halland tillhandahåller en webbutbildning som riktar sig till alla som utfärdar intyg om N-tandvård eller gör en bedömning om en person har rätt till sådant intyg.
Syftet med utbildningen är att stärka kunskaperna om tandvårdsstödet och ge förutsättningar för att alla som är berättigade till intyg om N-tandvård ska få det på lika grunder.
För att få utfärda intyg om N-tandvård krävs genomgången utbildning med godkänt resultat.

Länk till utbildning erhålls av GAS, Gemensam Administrativ Service, patientfaktura@regionhalland.se
När utbildningen är genomförd och godkänd skickas ett mejl till GAS på ovan mejladress med en skärmdump/foto av genomförd utbildning tillsammans med kontaktuppgifter: namn, arbetsplats, telefonnummer och befattning. Då sker registrering av behörighet för utfärdaren.

Intyg om N-tandvård, arbetsgång

För att få rätt till N-tandvård krävs ett intyg. Intyg om N-tandvård utfärdas av exempelvis biståndshandläggare, LSS-handläggare, sjuksköterska**,** enhetschefer eller annan behörig intygsutfärdare som utbildats av Region Halland.

1. Blankett Intyg Nödvändig tandvård fylls i och original insändes till:
   GAS, Gemensam Administrativ Service Team Patient Box 517 30180 Halmstad
2. GAS/Regionkontorets tandvårdsenhet skriver ut och skickar ett intyg om N-tandvård (N-kort) som skickas hem till personen tillsammans med information om vad intyget ger rätt till.
3. Kortet ska uppvisas vid besök på tandvårdsklinik
4. Om patienten har glömt eller förlorat sitt intyg om N-tandvård– tag kontakt med Tandvårdsenheten RKtandvard@regionhalland.se

Intyg om N-tandvård som utfärdats på felaktiga grunder dras in av Regionkontorets tandvårdsenhet. Kommunens utfärdare meddelar skriftligt den som fått felaktigt intyg om N-tandvård och kopia skickas till Tandvårdsenheten.

Giltighetstiden för ett intyg om N-tandvård är 5 år. Vid tveksamhet om varaktigheten av omsorgsbehovet kan och bör intyg med kortare giltighetstid utfärdas. Detta måste anges tydligt i intygsansökan. Intygen förlängs automatiskt.

Om en person med intyg om N-tandvård flyttar är det viktigt att det finns en rutin i kommunen för vem som kontaktar regionen (GAS) och meddelar nytt boende/adress

Avvikelser

Om den uppsökande verksamheten inte fungerar enligt överenskommelsen ska Regionkontorets tandvårdsenhet informeras skriftligen. Exempel på avvikelse som kan rapporteras är om samarbetet mellan tandvårdsföretag för munhälsobedömning och munvårdsutbildning och boendeenhet inte fungerar

Kontaktperson Region Halland

Vid frågor om den uppsökande verksamheten och underlag för tandvårdskort vänder ni er i första hand till Regionkontorets tandvårdsenhet, RKtandvard@regionhalland.se

Adress:
Regionkontoret
Box 517
301 80 Halmstad

Länkar

Tandvårdslag (1985:125) | Sveriges riksdag

Tandvårdsförordning (1998:1338) | Sveriges riksdag

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade | Sveriges riksdag

Nationella riktlinjer för tandvård, stöd för styrning och ledning 2022

Utfärdande av läkarintyg för intyg om rätt till N-tandvård (uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård) vid vård av närstående

Blankett-utfärdande av läkarintyg för intyg om N-tandvård (uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård) vid vård av närstående

Grundläggande utbildning om munhälsa och munvård - Socialstyrelsen utbildning

Regionala tandvårdsstöd - Vårdgivare

Uppdaterat från föregående version

Nytt stödmaterial